

No. 29 Ocak 1967
Milliyet (İstanbul)

EL BÖYLE SIKILIR

HADI tekrar bastıran pis kışa (yani kardan çok çamur getiren fırtınaya) bu Pazar sabahı boş verelim de, konu gramofonuna bambaşka bir plâk koyup tatlı bir hava çalalım size.

Yalnız, önce belirtmek istediğimiz bir acıap tutum var.

Bir adam düşünün ki, bir yandan kolunuzu büküyor, bir yandan da terbiyeli bir sesle sitem ediyor:

— Niçin yüzünüzü buruşturuyorsunuz? Böyle yapınca ne kadar çirkin olduğunuzun farkında değil misiniz? Bana hakaret etmek ister gibi yüz buruşturmak yakışır mı size?

Tanıdık yabancılar arasında «tek taraflı» yazmamızdan yakınan, Batı'ya antipatimiz olduğunuzu söyleyen, hattâ işi bir çeşit hışırığa vardırıldığımızı imâ edenlerin tutumu da tıpatıp öyle.

— Yahu, diyoruz, biz durup dururken mi feryat ediyoruz? Kolumuz acıyor! Çekin elinizi üstümüzden, size dostluk türkülleri söyleyelim, yanaklarımızda da güller açsın. Ama o zamana kadar bari izin verin de rahat rahat yüzümüzü buruşturalım.

Nitekim son günlerde Türk basını «Xenophobia» denilen hastalıkla ilgisi bulunmadığını, yani yabancıları düşmanlık olsun diye düşmanlık etmeyi akıldan geçirmedığını, Batı'dan da gerçekten olumlu bir davranışla el uzatıldığı zaman o eli seve seve sıkacağını ispatladı.

Olay Türk balesinin kuruluşunun yirminci yıldönümü dolayısıyla verilen gala temsilinde kurucu melege, Dame Ninette de Valois'ya, bütün Türk milletinin şükranının belirtilmesiydi. Bu anlatılması güç olacak derecede büyük minnet borcunun ödenmesine değişik görüş ve eğilimdeki basın organlarımız sevinçle katıldılar.

Hemen şurasını da belirtelim ki, milletler arasındaki her kültürel yardımlaşma «kayıtsız şartsız bir dostluk eli uzatılması» diye nitelenemez. Yardım programlarının çoğu dolaylı olarak politik hesapların yürütülmesini kolaylaştıracak bir sempati ortamının yaratılması için, bazan da daha kaba hikâyelerin paravanası olarak uygulanır.

Dame Ninette de Valois'ın yurdumuza yaptığı yardım bütün bu tereddütlerin üstünde düşünülmesi gerektirecek büyüklüktedir.

Nasıl anlatayım size demek istediğimi? Meselâ, Oppenheimer kalkıp Türkiye'ye gelse, uğraşıp didinip milletlerarası önemde bir atom araştırmaları merkezi kursa, orada kendi eliy-

DÜPEDÜZ

Refik Erduran

le birinci sınıf Türk atom bilginleri yetiştirse, bunun yurdumuzda petrol rafinerilerinin gelişmesini baltalamak için çevrilmiş bir manevra olduğunu düşünebilir misiniz?

Düşünemezsiniz. Oppenheimer'in kişiliği ve yurdumuza hizmetinin önemi öyle bir yorumu fantastik kılar.

Dame Ninette'in Türkiye'ye yaptığı da öyle bir iyiliktir işte.

Dünyada çok, çok az ülkede ciddiye alınmağa değer bale vardır. Bundan otuz, kırk yıl önce İngiltere'de de, yoktu. Ninette de Valois, hemen hemen tek başına bir milli İngiliz balesi yaratıp geliştirdi. Bugün onun sayesinde İngiliz dans sanatı dünya klâsmanının en üstlerinde.

İşte bu büyük yaratıcının yüreğine nereden nur indiye indi, yirmi yıl kadar önce bir başka ülkede de aynı mucizeyi tekrarlayıp yoktan bale var etmeğe karar verdi. Yurdumuz bakımından nefis bir şans olarak da Türkiye'yi seçti.

Önce 1947 yılında ilk ziyaretinden sonra İstanbul'da bir bale okulu açıldı, sonradan okul Ankara'ya taşınıp Devlet Konservatuarına katıldı. Dame Ninette dünya çapındaki çalışmalarının ve sorumluluğunun ezici ağırlığına rağmen her yıl Ankara'ya geldi, İngiltere'den getirttiği sanatçıların ve öğretmenlerin yardımıyla gençlerimizin yetişmelerine yön verdi, balesler sahnelledi.

Kendisini destekleyenlerimiz yanında, karışısına her zamanki ıvrır zıvrır çekişmelerimiz ve birbirimizi iyiciliğimizle çıkıp çelme takmağa kalkınlarımız da oldu. Dame Ninette aldırmadı. Uğraştı, didindi, tartıştı, anlattı, yalvardı, azarlardı, örnek oldu... Sonunda gerçekleştirdi mucizeyi.

«Oldu!» dedi bir gün. Türk balesi dünyanın önüne çıkmağa hazırды.

Geçen yıl sonlarında Türk Devlet Balesi ilk yurtdışı gösterisi için Bulgaristan'a gittiği zaman Dame Ninette de vardı kafilede.

Balemiz o sefer yurt dışında büyük başarı kazandı. Bundan sonra da kazanacak. Tekrar tekrar...

Türk basınının Dame Ninette de Valois'ya şükran korusuna yürekten katılır, onun bütün Batı'ya örnek olmasını dileriz.